

In memoriam

Barre Toelken

15. juuni 1935 – 9. november 2018

*Barre Toelkeni mälestuseks on võimalik kuulata teda laulmas
<https://www.youtube.com/watch?v=cgqF8QjFaRU>.*

Mardilauapäeval lõppes ameerika folkloristika värvika suurkuju Barre Tolkeni elutee. Toelkeni tunti laiemalt kui navahho folkloori ja ravimistraditsioonide jäädvustajat, ballaadide ja jaapani folkloori uurijat, kütkestavat õppejõudu ja paljude raamatute autorit.

John Barre Toelken sündis Massachusettsis ja kasvas üles lihtsas perekonnas. Ta õppis Utah Ülikooli loodusteaduskonnas, kuid jätkas õpinguid pärast kaks aastat navahhode reservaadis elamist Oregoni Ülikoolis keskaja kirjanduse alal ning kaitses seal 1964. aastal samal alal doktorikraadi. Inglise keele professorile Oregonis (1966–1985) järgnes inglise keele ja ajaloo professor

Utah Riiklikus Ülikoolis. Ühtlasi juhtis ta sealse ülikooli folklooriprogrammi aastail 1985–2002. Ta on juhtinud presidendina Ameerika Folkloori Seltsi (AFS), olnud AFSi ajakirja *Journal of American Folklore* ja *Western Folklore* toimetaja. 2016. aasta Miami Ameerika Folkloori Seltsi aastakonverentsil pälvis 2002. aastast insuldi tõttu tegevteadusest eemale jäänud Toelken elutöö preemia.

Erakordseks muutis Barre Toelkeni tema kirg ja avameelsus nii teaduses kui ka isiklikus elus. Ta oli kaanonite kõigutaja ja folkloristika uuendaja, kes ei kõhelnud astuda isepäiseid samme ja seista oma maailmavaate eest. Kirgliku rännumehe ja folkloori kogujana jäädvustas ta erinevad traditsioone. Enim vaidlusi tekitas Toelkeni žest, millega ta andis oma navahho perekonna vanema nõudel neile tagasi aastate jooksul jäädvustatud lindistused, pidades seda vähimaks, mida ta saab elava kultuuri heaks teha. Toelken oli nimelt Yellowmanide navahho perekonna liige, sinna vastu võetud ning suhtus oma indiaani-peresse respektiga.

1957. aastal abiellus Toelken ameerika jaapanlase Midoriga (Miiko), kuigi alles 1960. aastatel lubati rassidevahelisi abielusid. Barre ja Miiko Toelkeni peres kasvas kuus last.

Barre Tolkeni klassikaliste uurimuste hulka kuuluvad *The Dynamics of Folklore; Morning Dew and Roses: Nuance, Metaphor and Meaning in Folksongs; Ghosts and the Japanese: Cultural Experience in Japanese Death Legends; The Anguish of Snails: Native American Folklore in the West*. Välitöid iseloomustava klassika hulka kuulub Barre Toelkeni kirjutis “The Yellowman tapes, 1996–1997”, mis ilmus ajakirjas *Journal of American Folklore* (1998, lk 381–391) ja milles ta põhjendab lindistuste loovutamist (vt https://digitalcommons.usu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1711&context=english_facpub).

Mare Kõiva

IN MEMORIAM

Barre Toelken

15 June 1935 – 9 November 2018

Mare Kõiva's eulogy for the distinguished and colourful figure in American folkloristics.